

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1935/2019
06.03.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божицара Вујицића, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Јелене Боровац, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Јелена Лакићевић Шили, адвокат из ..., против тужене „Развојне банке Војводине“ а.д. ... у стечају, чији је пуномоћник Божицар Борова, адвокат из ..., ради поништаја решења, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 345/17 од 21.11.2018. године, у седници одржаној дана 06.03.2020. године, донео је

ПРЕСУДА

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 345/17 од 21.11.2018. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Смедереву П1 166/16 од 26.10.2016. године, ставом првим изреке, поништено је, као незаконито, решење тужене од 19.04.2012. године којим је тужили отказан уговор о раду због престанка потребе за њеним радом. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужили на име трошкова поступка исплати износ од 81.000,00 динара. Ставом трећим изреке, Основни суд у Београду се огласио стварно ненадлежним за одлучивање о тужбеном захтеву који се односи на утврђивање права на накнаду штете због престанка радног односа без правног основа, у износу од 18 зарада за тужилу, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом четвртим изреке, одлучено је да се по правноснажности пресуде, списи Основног суда у Смедереву П1 166/16 доставе Привредном суду у Новом Саду, као стварно и месно надлежном суду.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 345/17 од 21.11.2018. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом и другом изреке, тако што је одбијен, као неоснован, тужбени захтев тужиље, којим је тражила да се поништи, као незаконито, решење тужене од 19.04.2012. године, којим јој је отказан уговор о раду због престанка потребе за радом запосленог, као и захтев да се обавезе тужена да јој на име трошкова поступка исплати износ од 81.000,00 динара, а тужилца је обавезана да туженој накнади парничне трошкове у износу од 80.250,00 динара. Ставом другим изреке, обавезана је тужилца да туженој накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 51.000,00 динара. Ставом трећим изреке, одбијен

је, као неоснован, захтев тужиле за накнаду трошкова за састав одговора на жалбу у износу од 16.500,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, ревизију је благовремено изјавила тужила, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 87/18) и одлучио да ревизија тужиле није основана.

Другостепена пресуда није захваћена битним повредама одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била у радном односу код тужене и до доношења оспореног решења о отказу уговора о раду због престанка потребе за радом запосленог била је распоређена на радном месту ... – ... у експозитури тужене у филијали Код тужене је дошло до економских и организационих промена, а одлуком о укидању, односно гашењу организационих јединица пословне мреже тужене од 21.12.2011. године, одлучено је да експозитура у којој је тужила била распоређена престаје са радом закључно са 31.12.2011. године. Наведеном решењу о отказу претходило је доношење решења о нераспоредивању тужиле којим је она остала нераспоредијена до доношења решења којим се решава радноправни статус запосленог, односно до доношења решења о отказу уговора о раду. Решење тужене од 21.12.2011. године, којим је тужила остала нераспоредијена почев од 31.12.2011. године до доношења решења о отказу уговора о раду, поништено је правноснажном пресудом Основног суда у Смедереву П1 121/12 од 08.11.2012. године, па, како је, по оцени првостепеног суда, наведено решење којим је тужила остала нераспоредијена основ за доношење решења којим је отказан уговор о раду, као и код става да је суд у овом делу везан за правноснажну судску одлуку, поништено је оспорено решење о отказу уговора о раду од 19.04.2012. године и одлучено као у ставу првом првостепене пресуде.

Првостепени суд је закључио да су ова два решења међусобно условљена и да тужена није донела решење о нераспоредивању, не би уследило ни отказивање уговора о раду, па како постоји условљеност решења о нераспоредивању и решења о отказу уговора о раду, у овом случају првостепени суд није оцењивао изведене доказе на околност законитости поступка на утврђивање вишка запослених и даљег поступка са истима, прописаних одредбама члана 153. до 156. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05, 61/05 и 54/09).

Другостепени суд је, након отворене расправе, закључио да је тужбени захтев неоснован применом одредаба чланова 179. тачка 9. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05, 61/05 и 54/09), чл. 153. до 160. наведеног закона и члана 158. став 1. истог закона.

Другостепени суд је утврдио да је решењем туженог од 19.04.2012. године тужили отказан уговор о раду, због престанка потребе за њеним радом, са правом на отпремнину у висини од 390.345,65 динара, која ће јој се исплатити најкасније до дана престанка радног односа, који престаје закључно са 30.04.2012. године. Услед увођења

економских и организационих промена које су наступиле након анализе пословања и финансијских резултата код тужене у 2011. години, утврђен је вишак запослених, а те промене смањују трошкове тужене и омогућавају ефикаснију и сврсисходнију употребу постојећих материјала и људских ресурса. Наведене промене су узроковале вишак запослених и укидање појединих организационих јединица између којих је и филијала у којој је тужила радила, а у складу са тим су извршене и промене Правилника о организацији и систематизацији послова и радних места, након чега је извршни одбор тужене, дана 14.03.2012. године донео Предлог програма решавања вишка запослених који је достављен Синдикалној организацији код послодавца и Националној служби за запошљавање ради давања мишљења и предлога мера за ново запошљавање вишка запослених. Тим предлогом програма је, између осталог, дошло до укидања појединих организационих делова тужене, између осталог и филијале Тужена је донела Програм за решавање вишка запослених од 18.04.2012. године којим је у члану 5. констатовано да је укинута између осталих и Филијала ..., а у члану 10. је наведено да укидањем организационих јединица долази до смањења укупног броја запослених са 623 за 58, који представљају вишак и да тужени није био у могућности да запослене који представљају вишак распореди на друго радно место. За време док је тужила била нераспоређена на основу решења од 22.12.2011. године тужена јој је исплаћивала зараду, а пре доношења решења о отказу уговора о раду исплаћена јој је отпремнина. Правноснажном пресудом Основног суда у Смедереву П1 121/12 од 08.11.2011. године, утврђено је да је наведено решење од 22.12.2012. године, којим је тужила остала нераспоређена, ништаво у целисти.

По оцени другостепеног суда, како је дошло до укидања целе организационе јединице у којој је тужила обављала послове, а тужена није могла да јој обезбеди други посао, нити да примени друге мере осим мере исплате отпремнине пре престанка радног односа, нити је тужила указала на конкретно радно место које је упражњено и на које је могла да буде распоређена, при чему је тужена у свему поступила у складу са одредбама Закона о раду у вези са оглашавањем тужиле запосленом за чијим је радом престала потреба, оспорено решење тужене од 19.04.2012. године је законито, због чега је другостепени суд преиначио првостепену одлуку и одбио тужбени захтев као неоснован. Став другостепеног суда је да околност да је тужена донела решење од 22.12.2011. године којим је тужила остала нераспоређена, које је утврђено ништавим правноснажном пресудом првостепеног суда, није од утицаја на законитост оспореног решења о отказу уговора о раду, нити је о решење било основ за доношење оспореног решења о отказу уговора о раду, јер тужена није била у могућности да тужилу распореди на друго радно место након гашења филијале ..., а за све време до престанка радног односа је тужили исплаћивала пуну зараду.

Одредбом члана 179. тачка 9. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05... 54/09), прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдани разлог који се односи на радну способност запосленог, његово понашање и потребе послодавца и то ако услед технолошких, економских и организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла и дође до смањења обима посла.

Одредбама члана 153. до 160. наведеног закона прописан је поступак који је послодавац дужан да спроведе приликом оглашавања запослених технолошким вишком, као и мере које је дужан да предузме.

Одредбом члана 158. став 1. истог закона послодавац је дужан да пре отказа уговора о раду, у смислу члана 179. тачка 9. овог закона, запосленом исплати отпремнину у висини утврђене општим актом или уговором о раду.

Имајући у виду цитиране законске одредбе, Врховни касациони суд је нашао да је другостепени суд донео правилан закључак да је спорно решење о отказу уговора о раду законито.

Наиме, тужена је услед економских и организационих промена затворила у потпуности филијалу ... у којој је тужила радила, а није могла да јој обезбеди други посао. Приликом оглашавања тужиле за технолошки вишак и исплатом отпремнине тужилји пре престанка уговора о раду, тужена је поступала у свему у складу са Законом о раду.

Оспорено решење о отказу уговора о раду је формално и садржински законито, па је другостепени суд правилном применом материјалног права правилно закључио да није основан захтев тужиле за поништај тог решења. Наводи ревизије којима се оспорава овакав правни закључак нису основани.

Према становишту Врховног касационог суда, правилан је став другостепеног суда да решење тужене од 22.12.2011. године којим је тужила остала нераспоређена, а које је утврђено ништавим правноснажном пресудом, није од утицаја на законитост оспореног решења о отказу уговора о раду, нити је било основ за доношење истог. Ово из разлога што тужена, гашењем филијале у којој је тужила радила, није била у могућности да тужилу распореди на друго радно место, при том имајући у виду и чињеницу да за све време до престанка радног односа тужена тужилји исплаћивала пуну зараду.

Већим делом навода тужилине ревизије побија се, непосредно или посредно, утврђено чињенично стање, на којем се заснива другостепена пресуда. Такве ревизијске наводе, овај суд није посебно испитивао, ни образложио, будући да се утврђено чињенично стање ревизијом не може побијати у смислу члана 407. став 2. Закона о парничном поступку.

Из наведених разлога, на основу одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија
Божидар Вујичић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић